

1974-75 NR 1

V A N D E R E D A C T I E

TERUG naar BOLWERK

Wat nieuw is, is alleen omdat het nieuw is nog niet vanzelfsprekend beter. Soms is het zelfs minder goed.

Nieuw was de naam WEKKER. Oud de naam BOLWERK.

Wanneer we - te beginnen bij dit nummer - weer teruggaan naar BOLWERK, dan is dat vanwege een samengaan van voornamelijk twee redenen.

De eerste is dat we met de beste wil ter wereld niet inzien waarom de naam WEKKER beter, fraaier of zinvoller zou zijn dan BOLWERK. We zouden bijna geneigd zijn te zeggen: integendeel.

De tweede reden is dat we ons met BOLWERK plaatsen binnen een reeds lang bestaande traditie. Vele mensen, oud-leerlingen, leraren, ouders - wie al niet - hebben de schoolkrant van Pius X altijd gekend onder de naam BOLWERK. Welnu, nodeloos wegwerpen wat onze voorgangers ons vanuit het verleden aanreiken, lijkt ons geen sympathiek gebaar tegenover al diegenen in wier leven BOLWERK op de een of andere wijze een rol gespeeld heeft. Het heeft iets van afrekenen - met. Alsof we het tegenwoordig allemaal zoveel beter doen.
Vandaar.

BETREFFENDE DE PLANNEN

Het ligt in de bedoeling BOLWERK op z'n minst om de vier weken te laten verschijnen. Als alles meezit (lees: iedereen meewerkt) verschijnt nr 2 dinsdag 1 oktober a.s.

Kopie voor dit nummer zien we graag voor dinsdag 24 september in ons bezit.

In het algemeen ontvangen we "tijdeloze" kopie liever gisteren dan vandaag. Deze kopie

kan dan alvast getypt en gekopieerd worden, zodat we tegen de datum van verschijnen onze handen vrij hebben voor de kopie die op dat moment aktueel is.

OVER DE REDACTIE

Eigenlijk hadden op deze pagina namen vermeld moeten worden van redactieleden.

Aangezien we echter zélf nog niet precies weten hoe onze redactie in elkaar zit, kunnen we moeilijk aan deze eis voldoen.

Dát we over deze toch belangrijke zaak zo weinig kunnen zeggen vindt zijn oorzaak in het feit dat we gepoogd hebben zo snel mogelijk tot uitgifte van een nummer van BOLWERK te komen.

Zouden we formeel juist te werk zijn gegaan - eerst een redactie vormen, dan overleggen, plannen maken etc.etc. - dan zou er nog veel meer water door de Amstel gestroomd zijn vooraleer BOLWERK nummer 1 zou zijn verschenen. En dat zou zeer jammer geweest zijn; want enthousiasme en zin om mee te doen maak je - dachten we - eerder los door vaart in BOLWERK te brengen dan door lange verhalen vooraf.

Enfin, de goede verstaanders zullen het al wel begrepen hebben. Mensen die mee willen doen, hetzij als lid van de redactie, hetzij als vaste medewerker voor de een of andere rubriek, worden met open armen door de incomplete start-redactie ontvangen.

l.v.

* I N F O R M A T I E *

SCHOOLONDERZOEK

De regeling van het S.O. is nog niet in definitieve vorm gereed; deze zal in elk geval voor 1 oktober worden uitgedeeld. Men kan er alvast op rekenen dat de eerste periode van het S.O. zal vallen in de week van 28 oktober (direkt na de herfstvakantie).

Er zullen in die periode schriftelijke en mondelinge tentamens zijn voor vrijwel alle vakken. Vóór deze datum komen er nog tentamens (binnen les-tijd) voor na, sk en gs (Havo). De overige klassen hebben in die week proefwerkweek.

Voor de mondelinge tentamens is afgesproken dat de cijfers pas bekend worden gemaakt nadat alle tentamens van die periode zijn afgenomen.

JAARBOEKJE

De kopij voor het jaarboekje is heden naar drukkerij Ruitenbeek in Weesp gebracht. Als alles naar wens verloopt delen wij het boekje nog juist voor de herfstvakantie uit.

AGENDA

De jaargenda staat afgedrukt in het jaarboekje. Wij lichten daaruit de volgende data:

- 2-6 sept. Introductiedagen voor de brugklassers in Santpoort
- 9-14 sept. Werkweek 4 Havo in Santpoort
- 16 sept. Aanvang huiswerk cursus voor brugklassers
- 10 oktober Kenningsmakingsavond voor ouders van nieuwe leerlingen in 4 Havo
- 21-25 oktober Herfstvakantie
- 28 oktober Proefwerkweek en S.O., zie hierboven.

FOTOCOPIEEN

Het gebeurt nogal eens dat leerlingen fotocopies willen laten maken van stukken tekst, diploma's, kranteartikelen, etc. Vooral ten tijde van het schoolonderzoek is de vraag groot!

Dit kan op school gebeuren op dezelfde machine waarop Bolwerk wordt vervaardigd.

Tijd: dinsdag en donderdag, kleine pauze.

Plaats: kamer 325, de heer Slimmers of mevrouw Slimmers.

Prijs: voor elke kopie een kwartje (automaat). Let op: alleen kwartjes, er kan daar niet gewisseld worden.

TEGEMOETKOMING STUDIEKOSTEN

Bericht van Den Haag

De beslissing over een tegemoetkoming studiekosten valt tussen 1 sept. en 31 dec. De formulieren A (RS 1010) mogen worden ingezonden tot uiterlijk 15 sept. De normen voor toekenning zijn af te lezen uit bijgaande tabel. (z.o.z.)

TYPELESSSEN

Op 31 mei jl. hebben 54 leerlingen, merendeels uit de derde klassen, deelgenomen aan het examen machineschrijven. Van hen gingen er 12 op voor het 'vaardigheidsdiploma', de overigen voor het uitgebreidere praktijkdiploma.

Alle kandidaten hebben het begerde getuigschrift behaald, en velen met zeer goede cijfers. Proficiat aan alle deelnemers!

Wil je deze vaardige vingers niet af en toe in dienst stellen van Bolwerk? De heer Verzuu zal graag je naam noteren.

TABEL A — THUISWONENDE LEERLINGEN

Het werkelijke aantal kinderen dat op 31 december 1973 geheel tot Uw last kwam (dus niet het fiscale aantal)

Belastbaar inkomen ouders 1973 + kinderbijslag/toelage	1		2		3		4		5		6		7		8		9		10	
	studie- toelage	reisk. maximaal	studie- toelage	reisk. maximaal	studie- toelage	reisk. maximaal	studie- toelage	reisk. maximaal	studie- toelage	reisk. maximaal	studie- toelage	reisk. maximaal	studie- toelage	reisk. maximaal	studie- toelage	reisk. maximaal	studie- toelage	reisk. maximaal	studie- toelage	reisk. maximaal
tot 13.600	280	750	280	750	280	750	280	750	280	750	280	750	280	750	280	750	280	750	280	750
13.600 - 15.350	140	750	280	750	280	750	280	750	260	750	280	750	280	750	280	750	280	750	280	750
15.350 - 17.100	0	500	140	750	280	750	280	750	280	750	280	750	280	750	280	750	280	750	280	750
17.100 - 18.850	0	250	0	500	140	750	280	750	280	750	280	750	280	750	280	750	280	750	280	750
18.850 - 20.600	0	0	0	250	0	500	140	750	280	750	280	750	280	750	280	750	280	750	280	750
20.600 - 22.350	0	0	0	0	0	250	0	500	140	750	260	750	280	750	280	750	280	750	280	750
22.350 - 24.100	0	0	0	0	0	0	0	250	0	500	140	750	260	750	280	750	280	750	280	750

ALLE BEDRAGEN
STAAN IN HELE
GULDENS

De te vergoeden reiskosten worden als volgt berekend:

- Bepalend is de afstand van het centrum van de woonplaats tot het centrum van de plaats waar de school is gevestigd (en dus niet de afstand van huis tot school).
- Gerekend wordt de enkelvoudige afstand.
- Als de afstand 8 km of minder is, worden geen reiskosten vergoed.

AFSCHEID en WELKOM

De docenten F. Hochstenbach (natuurkunde), J. Meys (duits) en F. Braam (godsd.) hebben per 1 juli onze school verlaten en elders een werkkring gevonden. De secretaresse Marijke Beck heeft na vele jaren 'trouwe dienst' de school vaarwel gezegd en een baan aangenomen in Duitsland. Kitty van Bergen neemt haar plaats thans in. In het docentencorps verwelkomen wij de dames van der Veldt en Langbroek (duits) en de heren Girisch (biologie) en de Vilder (godsd., maatschappijleer en dramatische expressie). Een gelukwens mag hier nog worden gericht aan Mw. M. Maasen en dhr T. v. Brederode, die beiden het doctoraalexamen hebben afgelegd.

EEN ANDER WELKOM.....

Wij feliciteren dhr H. Baart en zijn vrouw met de geboorte van hun zoon Bas, 1 aug., dhr en mw J. de Nijs met hun dochter Micha, geboren 10 aug., en de fam. A. Braet, waar op 21 aug. Kamiel zijn intree deed.

EEN LAATSTE VAARWEL.....

Door een noodlottig ongeval is in de vakantie overleden onze oudleerling Erik Velzing. Hij is ons op de leeftijd van 15 jaar voorgegaan naar de eeuwige rust. Op 20 augustus overleed na een langdurige ziekte de vader van Marcel en René Reys. Wij wensen de jongens en hun moeder de kracht om dit verlies te dragen. Wij condoleren dhr G. Herben met het overlijden van zijn vader.

EEN OPBEUREND VERS voor Astrid en Lia, voor Kitty en Thea
voor Judy en Carla, Yvonne, Marja enz.enz.enz.

Nog even tanden op elkaar
het is niet eens een heel vol jaar.
Toe, het doet maar even pijn
en dan wordt alles fijn
het leven wordt één levensgroot festijn
net als je moeder zul je steeds gelukkig zijn.
Want steljevoor hoe zalig
als 's morgens manlief naar zijn werk is gegaan
fluks de zwabber en de kamers zijn gedaan
de gang, de trap, boeltje is weer knap
koffiewater fluit al in de tuit
bakje troost met sneedje toast
Mia Smelt die wat vertelt
eerst nog de waterstanden van de Rijn
en dan op mooi naar Albert Heyn
in je bont gebloemd japonnetje
in het lieve lentezonnetje.

En geloof me, de ramen hoef je heus niet elke week te zemen.

EEN DITO VERS voor Hans, Ruud en Tom, Jan, Peter, Ted enz.
enz.enz.

Nog even tanden op elkaar
het is niet eens een heel vol jaar.
Toe, het doet maar even pijn
en dan wordt alles fijn
het leven wordt één levensgroot festijn
net als je vader zul je steeds gelukkig zijn.
Want stel je voor hoe mieters
's middags thuis te komen in je dure wagen
je hoeft niet eens om thee te vragen
ze zit al klaar, de theepot in de aanslag
om haar mondeen lieve lach:
hoe was het, schat, je zult wel moe zijn na zo'n zware dag
pantoffels staan al daar
ook het krantje ligt al klaar
Pieter belde vanuit Lisse of je zondag mee gaat vissen
wat let je, lieverd, neem eens een verzetje
ik ga dan wel naar Nel of Letje
of ik brei voor jou een trui van schapewol.

Want jij bent de liefste snoezebol van heel de wereld.

L.Bianchi.

SOOS RUBRIEK

In De Wekker nr.6 (12 juni) schrijft Marco Swaen dat iedereen zelf moet uitmaken of hij -of zij- genoeg tijd heeft voor Sooswerk. Hij zegt dit naar aanleiding van het stencil dat eind mei door het soosbestuur is rondgedeeld in 3 Havo en 3 en 4 Vwo, met een oproep voor nieuwe leden voor het soosbestuur. Het soosbestuur heeft vorig jaar kunnen konstateren dat het werk veel, soms wel eens te veel tijd vergde. Daarom werd in de loop van dat jaar ook afgesproken dat het nieuwe soosbestuur zou moeten worden samengesteld uit niet-examenklassen. Allereerst omdat examenvorbereiding en sooswerk beide zoveel tijd vragen dat zij niet te combineren zijn. Om te voorkomen dat de soos in het slop zou raken doordat de medewerkers bewust of onbewust toch voor hun examenvorbereiding kiezen, kunnen zij geen functie in het bestuur op zich nemen.

Ten tweede willen wij de eventuele gegadigden voor soosfuncties uit de examenklassen tegen zichzelf beschermen; ze hoeven geen gevaar te lopen voor hun examen,

en bovendien kan een evt mislukken van de soos (bv. doordat bestuursleden tussentijds weglopen) hun niet verweten worden. Maar voor Marco Swaen gelden deze argumenten blijkbaar niet. Toen de stencils werden uitgedeeld zijn bovengaande redenen aangevoerd in een discussie met Marco. Desondanks toch nog zo'n domme opmerking in de schoolkrant. Is Marco misschien de enige leerling op Pius X die denkt dat hij op zijn sloffen het diploma kan halen, omdat hij zo intelligent is, en dan ook nog sooswerk kan doen? of spruit zijn kritiek voort uit onwetendheid over de hoeveelheid werk die achter de schermen van de soos verricht wordt? Ik neem aan het laatste, zo niet, dan zouden wij zijn intelligentie ten onrechte onderschatten.

Namens het soosbestuur:

George Möller

? NAAR EEN SOORT VAN SOOS VOOR DE TWEDE EN DERDE KLASSEN ?

S A M S A M

Zullen wij onder dit motto eenmaal per maand
op vrijdagmiddag
van 14.30 tot 17 uur

met de tweede en derde klassers
een G E Z E L L I G E middag organiseren
in de kapel
met allerlei A K T I V I T E I T E N

IEDEREEN die hier meer van wil weten is van harte welkom
deze middag om 13 uur in zaal A

De Voorbereidingscommissie: Ad Bertens
Fred Carduck Mia Deelen Marianne Knijnenberg
Angela van Straaten Truus Waardijk.

Financiëel verslag Soos Pius X Lyceum, Boekjaar 73/74
per 20 juni 1974

Inkomsten		Uitgaven	
drankverkoop	f4115,71	drank	f3315,30
theeverkoop	474,09	thee	85,50
kaarten schoolfeesten	1129,-	muziek schoolfeesten	970,--
bazar	142,21	pinda's, koek, chips	139,25
diversen	16,85	kaas, worst	153,91
voordelig kasversehil	61,07	versiering	152,95
		gram.platen	91,10
		glazen, bekertjes	224,47
		teken- en schrijf- materiaal	17,75
		barbenodigdheden	10,30
		afgedragen: overschot schoolfeesten	205,--
		diversen	26,05
		in kas	547,35
totaal	5938,93	totaal	5938,93

N.B. Er is een reservepot voor schoolfeesten waarin f250,- zit, onder beheer van T.de Vroomen. In dit bedrag zit dus ook de f205,- die afgedragen is.

Namens het soosbestuur:
George Möller

SCHOOLARTS PSYCHOLOOG

Het eerste spreekuur van de schoolarts valt op 14 oktober.

Afspraken gaarne maken via conrector Peters. Voor spoedgevallen zijn eerdere consulten mogelijk na afspraak.

De psycholoog houdt spreekuur op 13 september. Afspraken eveneens via conrector Peters.

Het mensdom maakt bijna nooit gebruik van de vrijheden die het heeft, zoals bijvoorbeeld de vrijheid van DENKEN; in plaats daarvan eist men als vergoeding vrijheid van meningsuiting.
Kierkegaard

DE KRUIDENTUIN OP DE SPAARNBERG

In de vakantie is de tuin redelijk bijgehouden. Veel planten staan nog bijzonder fraai te bloeien, zoals de heemst, de kardoen de droogbloemen, de gezegende distel, de thijm, het bonenkruid, enz. Andere planten hebben al zaad gezet en sommige twee-jarige planten moeten gezaaid worden om volgend jaar weer te kunnen bloeien.

Er is een begin gemaakt met de opbouw van de kas: de eerste balckenconstructie staat overeind. Er moet nog veel werk worden verzet. Gevraagd: timmerlieden, schuurders, schilders, Daarnaast natuurlijk mensen voor de gewone karweitjes: wieden, schoffelen, maaien, plukken, zaaien, baggeren e.d.

Elke zaterdag en zondag kan men in de tuin terecht. Instructies staan op het kleine bord in het portaal van de hokken.

KENNISMAKINGSDAGEN BRUGKLASSEN

Woensdag 4 september werden de brugklassers in de tuin rondgeleid door deskundige medewerkers uit de hogere klassen (proeven, rui-ken). Daarna was er gelegenheid tot het verrichten van lichte werkzaamheden. Wij hopen dat veel brugklassers het komende jaar de weg naar de tuin zullen vinden.

OPEN DAG

In het weekend van 7 en 8 september is er weer een open dag voor de ouders van de leerlingen van Pius X. We hebben hetzelfde prachtige weer besteld als we verleden jaar op de open dag hadden. De ouders kunnen dan zien wat er door de leerlingen in de loop van het afgelopen jaar in de tuin is gepresteerd. Onze bureu (biologisch-dynamische tuin) verkopen weer onbespoten groente en fruit (spersiebonen en snijbonen f 1.75 de kilo, appels al naar de grootte f 1.10 of 1.30 de kilo) en wijzelf weer zaad van kruiden en kleine plantjes die geschikt zijn thuis op de vensterbank te kweken, zoals bieslook, marjolein, basilicum. Wie niet in de gelegenheid is te komen, maar toch graag groente, fruit of plantjes wil hebben, richtte zich tot ondergetekende.

BIJZONDERE PLANTEN IN DE KRUIDENTUIN - DE KARDOEN

De kardoen (*Cymara Cardunculus*, fam. Composieten) is een distel, verwant aan de artisjok; niet de bloembodem echter wordt gegeten, maar de gebleekte jonge bladnerf die zeer groot is (lm.). Wij konden het niet over ons hart verkrijgen de bijzonder fraaie, decoratieve planten te consumeren: we hebben ze laten doorschieten. Nu bloeien ze prachtig. Wie ze ziet en een dergelijke plant in zijn tuintje begeert, bedenke dat ze een wortelrozet maken van ongeveer 1 m in doorsnee; de bloeiende stengel wordt circa 2.50 m hoog. De kardoen vraagt een diepe, voedzame grond. Bij strenge vorst moet hij worden afgedekt, bv. met rietmatten. Wij willen het zaad oogsten en liefhebbers daarmee helpen. Wie volgend jaar zaait, kan in 1976 op prachtige bloemen rekenen. Deze trekken niet alleen veel honigzoekende insecten, maar kunnen bovendien gedroogd worden voor boeketten van droogbloemen.

Jan Hoving.

H E T S C H O O L K A M P .

Om ongeveer drie uur waren we in Otterlo aangekomen, waar we werden rondgeleid. De eerste avond hadden we in de kantine spelletjes gedaan. Om plusminus 12 uur lagen we in bed. We waren erg melig en de leiders kwamen wel eens kijken. De tweede dag hadden we ontzettend veel slaap. We weten niet precies meer wat we toen gedaan hebben maar het zal wel leuk geweest zijn. (Misschien een speurtocht.) De volgende dag gingen we ook een speurtocht maken waar geen donder van klopte, maar gelukkig zijn we toen later gaan zwemmen, het was namelijk bloedheet. In het zwembad hebben we geprobeerd meneer Bertens in het water te gooien, maar het lukte niet want hij striebelde nogal tegen. We hebben ook nog een Olympische speurtocht gehouden en veel gezwommen. Wat we nu allemaal vertellen is niet allemaal op volgorde van de datum, want dat kunnen we niet onthouden. In een van de laatste dagen zijn er nog een paar getrouwd. Dat was erg leuk en we hebben erg gelachen. Donderdag kwam meneer Herben die natuurlijk weer regen mee moest nemen, net toen we een dag voor onszelf moesten zoften. Ondanks de regen hebben we ons toch vermaakt totdat de laatste dag kwam, want toen vonden we het niet leuk dat we weer naar huis moesten.

Relinde Fontaine.
Tineke Kramer.

De biologie bibliotheek is weer geopend, en wel op MAANDAG en DONDERDAG in de grote pauze in lokaal 338. Ook mensen die geen biologie doen zijn van harte welkom.

Z O M E R K A M P

Na het einde van het afgelopen schooljaar werd voor de 17e maal het schoolkamp georganiseerd voor de Brugklassen. Was in het verleden het aantal deelnemers variërend van 40 tot 60, deze keer waren het liefst 107 jongens en meisjes, hetgeen de leiding van het schoolkamp toch wel voor enige problemen heeft gesteld.

Dat ondanks dit grote aantal het een succesvolle pretweek is geworden, is te danken geweest aan de leerlingen van de Brugklassen zelf, maar voor een niet onbelangrijk deel was het toch ook te wijten aan de onvermoeibare en volledige inzet van de begeleiding van dit schoolkamp.

Langs deze weg wil ik dan nog eens hulde en dank brengen aan deze groep van docenten, en wel de dames M. Heintjes - M. Knijnenberg - M. Haartsen - M. Maassen - J. Hoekstra en de heren A. Bertens - J. Hupsch - J. Rurup - A. Sprinkhuizen - R. Desmet - S. v.d. Velpen en H. de Geest.

Nogmaals heel hartelijk dank.

R. Verhagen

Gehoord - op de gang - eerste schooldag - ja, ja, tegen dhr. L.:

"Meneer, u bent toch geschiedenis hé?"

In het schooljaar 1973 - 1974 maakten twee H.B.S.-B'ers, Jan Groot en Jan Sier, een examenwerkstuk over de ontwikkeling van ons geldstelsel en de daarna volgende dollar-crisis.

Daar de hierop volgende monetaire onrust nog geregeld in het nieuws komt, lijkt het mij zinvol om dit werkstuk in enige afleveringen in ons schoolblad te laten verschijnen.

Naar ik hoop zullen deze afleveringen U een beter inzicht verschaffen omtrent de monetaire ontwikkelingen nu en in de toekomst. Tevens kunnen zij van belang zijn voor een beter begrip van dit onderwerp in de economielessen.

J.H.C.W. Baart.

DE ONTWIKKELING VAN ONS GELDESTELSEL

RUILHANDEL.

Heel vroeger voorzag ieder in zijn eigen behoeften. Men was jager, visser en landbouwer. Na verloop van tijd echter ontstond er specialisatie. Iemand die goed kon jagen ging jagen en liet het vissen en de landbouw aan een andere specialist over. Zo ontstond er een arbeidsverdeling, waarin ruil noodzakelijk was: ruil in natura. De "prijzen" werden daarbij uitgedrukt in één bepaald standaardgoed (b.v. een schaap), dat dan als reken-eenheid fungeerde. Wie iets kocht voor de prijs van 20 schapen, behoefde niet per sé met 20 schapen te betalen, maar met iets ter waarde van 20 schapen. Dat kon dan best met 200 kippen gebeuren, als beide partijen dat schikte.

De ruil in natura had echter een nadeel. De tegenpartij van de "koper" moest toevallig behoefte hebben aan het product dat deze als betaling kreeg. Was dat niet het geval dan vond de ruil niet plaats of via allerlei tussenschakels. Daarom vond men de ruil in natura niet erg handig.

GELD ALS RUILMIDDEL.

Om de ruil gemakkelijker tot stand te brengen ging men er al snel toe over de ruil via een ruilmiddel, dat wij geld noemen, te splitsen in twee handelingen. In plaats van goederen tegen goederen te ruilen, ruilde men goederen tegen geld en vervolgens geld tegen goederen. Door de tussenschakeling van het geld werd men vrijer in de keuze, wat, waar en wanneer men zou kopen. Daarbij moest het ruilmiddel aan enkele voorwaarden voldoen wilde het geschikt zijn om als tussenschakel dienst te kunnen doen.

- Allereerst moest het geld zelf (intrinsiek) waardevol zijn. Dit betekent, dat er aan de eerste vormen van het geld geen fiduciair karakter ten grondslag mocht liggen. (Ons huidige papiergeld is typisch fiduciair. We vertrouwen (fiducie) erop dat het stukje papier geaccepteerd wordt in het ruilverkeer voor de waarde die erop gedrukt staat. De werkelijke (intrinsieke) waarde van het stukje papier is vrijwel nihil).
- Het ruilmiddel diende ook al door zijn eigen eigenschappen algemeen begeerd te worden.
- Het geld diende een duurzaam karakter te bezitten. Deze technische voorwaarde draagt er zorg voor, dat de ontvanger niet het risico loopt, dat het geld teniet gaat, voordat hij er iets mee heeft kunnen doen.

De tussenschakel moest voorts bij voorkeur een homogene samenstelling hebben (dus niet een legering (mengsel) van bijvoorbeeld twee of meer metalen) en de ruilkracht, welke hij vertegenwoordigt, diende op eenvoudige en objectieve wijze te kunnen worden vastgesteld. Voorts moest hij klein van omvang en gemakkelijk deelbaar zijn, omdat anders de overdracht te omslachtig dreigde te worden. Tenslotte moest de ruilkracht redelijk constant zijn, omdat anders de gelijkwaardigheid van prestatie en tegenprestatie werd aangetast.

Bij primitieve volkeren hebben kralen, schelpen e.d. als geld dienst gedaan. Historisch is evenwel gebleken, dat als uitgangspunt voor een ontwikkeld geldstelsel uitsluitend de edele metalen goud en zilver in aanmerking komen.

DE GOUDENMUNTENSTANDAARD.

In de negentiende eeuw was Engeland het eerste land dat overging op de goudenstandaard, een systeem van betalingsverkeer met goud als basis. Doordat toendertijd de volwaardige munten nog een grote rol speelden in het betalingsverkeer en doordat iedere ingezetene het recht had om goud tot munten te laten slaan - respectievelijk munten om te laten smelten tot goud - noemen we dit systeem de goudenmuntenstandaard. Daar deze munten een vaste hoeveelheid goud bevatten, bestond er tevens een goudprijs, die slechts binnen bepaalde grenzen kon variëren.

Voorbeeld: Stel in dukaatland zijn alleen gouden dukaten (D) in omloop, die 10 gram goud bevatten. Het muntloon bedraagt 5% en het smeltloon 2%. De goudprijs zal nu slechts variëren tussen D 95 en D 102.

Stel, dat er op een bepaald moment op de goudmarkt een goudprijs zou gelden van D 90 voor 1 kilo goud. Het is in dit geval voordelig om goud te kopen en hiermee naar de Munt te gaan. De Munt levert voor iedere kilo goud, na aftrek van het muntloon, 95 dukaten, zodat men een winst heeft van 5 dukaten. Daar meerdere mensen dit zullen doen, zal door de aanhoudende vraag naar goud de goudprijs stijgen tot D 95, omdat het bij deze prijs niet langer voordelig is om goud te kopen en dit te laten aanmunten.

Stel, dat er op een bepaald moment op de goudmarkt een goudprijs zou gelden van D 110 voor 1 kilo goud. Het is in dit geval voordelig om met munten naar de Munt te gaan en deze daar om te laten smelten tot goud. De Munt levert voor iedere 100 dukaten, onder bijbetaling van 2 dukaten smeltloon, 1 kilo goud. Dit goud kan men op de goudmarkt voor D 110 verkopen, zodat men een winst heeft van 8 dukaten. Door het aanhoudende aanbod van goud zal de goudprijs dalen tot D 102.

Algemeen kan dus gezegd worden, dat tijdens de goudenmuntenstandaard de goudprijs zal variëren tussen de goudpariteit (= de waardeverhouding tussen de munt en een hoeveelheid goud) minus het muntloon en de goudpariteit plus het smeltloon.

HET BUITENLANDS BETALINGSVERKEER TIJDENS DE GOUDENMUNTENSTANDAARD.

Deze volwaardige munten, de zogenaamde standaardmunten, hadden uiteraard slechts betaalkracht binnen de grenzen van het eigen land. Bij betalingen aan het buitenland, diende men in principe zijn munten (bijv. dukaten) om te laten smelten tot goud en dit aan de schuldeiser te versturen. Deze kon dan het goud weer omvormen tot zijn eigen munteenheid (bijv. ponden sterling). In de praktijk geschiedde dit vrijwel niet, omdat aan de overdracht nogal wat kosten waren verbonden. Het goud diende te worden vervoerd, hetgeen vracht- en verzekeringskosten met zich mee bracht. Vervolgens waren er dan nog de kosten van het aanmunten en omsmelten en trad er tijdverlies op, hetgeen tot rentederving aanleiding gaf.

De internationale betalingen werden dan ook over het algemeen afgewikkeld door middel van wissels, welke als alternatief betaalmiddel voor goud aanvaard werden. De prijs van deze wissels, de wisselkoers, bleef, op eenzelfde wijze als beschreven voor de goudprijs, binnen zekere grenzen.

Stel we nemen weer de gouddukaten, welke 10 gram goud bevatten en daarnaast het pond sterling, dat 50 gram goud bevat. De theoretische wisselkoers wordt bepaald door het goudgehalte van beide munten. In ons voorbeeld is dat dus $D 5 = \text{£ } 1$. Wordt nu een bepaalde marge rondom deze theoretische wisselkoers overschreden, dan zullen de internationale betalingen niet meer met wissels, maar door goudtransport plaatsvinden. We zullen weer proberen een en ander door middel van een voorbeeld duidelijk te maken.

Laten we nu eens aannemen, dat door de grote vraag naar ponden sterling de prijs op een bepaald moment bedraagt $\text{£ } 1 = D 6$. Er zullen dan ondernemende lieden zijn die 100 dukaten zullen laten smelten tot 1 kg. goud (smeltloon 2%) om dit naar Engeland te versturen (verzending- en verzekeringskosten 3%). Het kost hun dus $D 100 + D 2 + D 3 = D 105$ om 1 kg. goud in Engeland te krijgen. In Engeland laten ze deze kilogram goud aanmunten tot ponden sterling (muntloon 5%), zodat ze voor $D 105$ hebben gekregen $\text{£ } 19 (= \text{£ } 20 \text{ minus } 5\%)$. Deze ponden worden dan weer naar dukaatlant verzonden, waar ze na aftrek van de 3% verzending- en verzekeringskosten $\text{£ } 18,43$ op de wisselmarkt kunnen aanbieden. Bij een wisselkoers van $\text{£ } 1 = D 6$ kunnen ze hiervoor krijgen $D 110,58$, zodat ze een winst hebben van $D 5,58$. Door het aanhoudende aanbod van ponden sterling op de wisselmarkt in dukaatlant zal de wisselkoers daar dalen tot een prijs, waarbij het niet langer lonend is om betalingen in goud te verrichten.

We kunnen in het algemeen dan ook zeggen, dat de wisselkoers niet boven het gouduitvoerpunt (goudpariteit plus de kosten van versmelting, aanmuntning en verzending) zal stijgen.

Op analoge wijze wordt de wisselkoers aan de onderkant beperkt door een goudinvoerpunt.

Op deze wijze kunnen tijdens de goudenmuntenstandaard de wisselkoersen slechts binnen een (kleine) marge om de goudpariteit variëren. We spreken hier dan ook van vaste wisselkoersen.

DE GOUDKERNSTANDAARD.

Het werken met wissels (= een geschrift waarbij de ondertekenaar iemand opdracht geeft, meestal een bank, om een bepaald bedrag aan een andere met name genoemde persoon op een bepaald tijdstip te betalen) ging op den duur ook in het binnenlandse betalingsverkeer een steeds belangrijker plaats innemen. Er waren namelijk aan het muntwezen een groot aantal bezwaren verbonden. Door de veelheid in geldsoorten bestond het gevaar van besnoeid, versleten of vals geld en met betrekking tot de geldtransporten diende men rekening te houden met de algemene onveiligheid.

Er zaten echter ook economische bezwaren aan de goudenmuntenstandaard. Voor het winnen van goud, het transport, het smelten en weer munten maakte men gebruik van productieve krachten, die daardoor niet voor andere doeleinden aangewend konden worden.

Om deze bezwaren te ondervangen ontstond er een nieuw geldstelsel: de goudkernstandaard.

HET BINNENLANDS BETALINGSVERKEER TIJDENS DE GOUDKERNSTANDAARD.

De goudkernstandaard is een systeem, waarbij in het binnenlands betalingsverkeer geen, of bijna geen, volwaardige munten meer in omloop zijn, maar nog slechts fiduciair geld. Nu kan een Overheid op een bepaald moment wel een nieuw soort geld gaan uitgeven, maar dat wil nog niet zeggen, dat het als betaalmiddel zal gaan circuleren.

Om nu de mensen over hun afkeer van het nieuwe heen te helpen en tevens te bereiken, dat dit nieuwe geld "in ruime kring algemeen aanvaard" werd, garandeerde de Overheid het in omloop zijnde (fiduciaire)geld ten alle tijde voor volwaardig geld of goud om te zullen wisselen.

Behalve het handhaven van het vertrouwen in het nieuwe geld, had men met deze inwisselplicht nog een ander doel op het oog, namelijk het kopen en verkopen van goud tegen een vaste prijs. Onder de goudkernstandaard werd dus op een gelijke wijze als tijdens de goudenmuntenstandaard een min of meer vaste goudprijs gerealiseerd.

I N D O C T R I N A T I E op S C H O O L

Het is ons opgevallen, dat er hier op school geïndoctrineerd wordt. Nu is dit een boude bewering, die natuurlijk bewezen moet worden.

Allereerst een omschrijving van het begrip indoctrinatie. Er wordt mee bedoeld, dat iemand zijn mening aan iemand anders oplegt.

Aan de hand van dit stukje willen we proberen de leerlingen bewust te maken van de indoctrinatie hier op school, en tegelijk nen er tegen af te zetten.

Laten we voorop zetten dat een leraar een mens is. Een mens heeft zijn eigen gedachten over de maatschappij, oitewel zijn eigen politieke denkrichting. Een leraar die lesgeeft, geeft bewust of onbewust zijn visie mee aan de leerlingen. Die leerlingen zijn op een bepaalde leeftijd, dat zij verschrikkelijk open staan voor allerlei invloeden. We zullen de leraar niet aanvallen, het is begrijpelijk. Wel zit er een waarschuwing in dit stukje, nl. neem nooit zonder meer aan, wat de leraar zegt. Hij heeft meer gestudeerd dan wij, dat is een feit, maar daarom hoeft zijn mening de onze niet te overheersen en zelfs verdrukken. Het is aan ons, de leerlingen, om ons niet te laten indoctrineren, en dat kunnen we alleen door ons niet passief te laten overdon-

deren. Een raad: meer activiteit in de les, die meer goed en prettig kan werken. Wees het gerust oneens met de leraar.

Dit kan voor sommigen als gewoentoe in de oren klinken, en ik hoor anderen al kreunen alleen al bij de gedachte aan activiteit. Ik raad beide groepen aan, zo gauw mogelijk van school te gaan en iets anders te gaan doen. Als ik nog even terugrijp op de activiteit in de les, van leerlingen zowel als leraar, wil ik er even bij zeggen dat dit vast de sfeer op school zal verbeteren en de kans op indoctrinatie kleiner maken.

Groetjes,

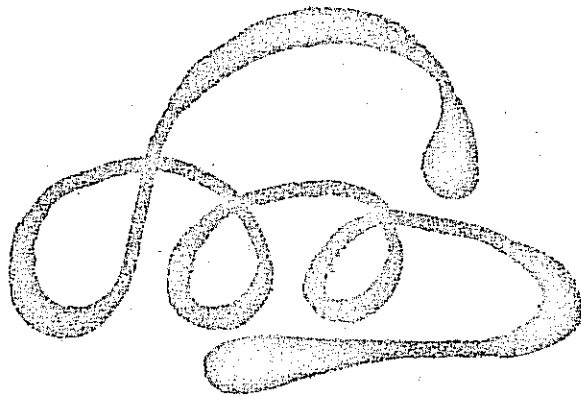
D. v. K.
E. G.

5k

FOTOCIUB

Onze school is voorzien van een donkere kamer, voorzien van apparatuur om zelf foto's te ontwikkelen en af te drukken. De fotoclub is zowel voor leerlingen als leraren bestemd. Het lidmaatschap bedraagt f15,- per jaar. Opgeven, onder wettelijke betaling bij A. Bidder, lok. 314 of 312. Het is de bedoeling dat aan het eind van het schooljaar het resultaat van een jaar "kunst" tentoongesteld wordt. We beginnen medio september, waarschijnlijk op donderdagavond.

A. Bidder

's Avonds in je vakantie, toen de maan wat
verveeld s'm gele licht liet schijnen en de natuur
in nachtelijke brommingen s'm gemis aan sleur
bekeerde, vroeg je je af: „Ben ik nou helemaal
gelukkig? Heb ik nou alles”? En als een sucht
ontsnapte je dan de gedachte: „Nee, ik mis toch
iets.” Was? Niets gaf je antwoord op deze vraag.
Zelfs de graaspriet, kauwend in je mond, kon je het
antwoord niet geven.

En nu, in de schoolbanken, bekende, gekende ge-
zichten om je heen, herinneren de overpeinzingen
van een potlood, steunend tegen je gekaag, je er
weer aan. En vervuld van blijdschap bekennen
je boeken, je schriften, het potlood en je pen:

Het is er weer.

Titus Maria Williams

DE EERSTE DAG VAN HET SCHOOLJAAR

20 augustus: Ik stond op, ik moest naar de kerk. Daar aangekomen bleek ik mijn spullen te zijn vergeten, die ik als brugklasster nodig had. Ik weer naar huis om mijn spullen te halen en daarna snel weer naar de kerk.

Na de kerk moesten wij ons lesrooster gaan halen, daarna weer naar huis.

's Middags moesten wij weer op school komen, omdat we een speurtocht zouden krijgen. Daar aangekomen kregen wij een pak papieren waar onder anderen de plattegrond van de school tussen zat en een blad met de vragen. Elke klas werd in vier groepen verdeeld. Een kind van elke groep kreeg een invullijst die wij bij de conciërge moesten halen.

Toen begon de speurtocht. Het was allemaal net echt, we moesten doen of wij te laat kwamen: een briefje halen bij de conciërge en het brengen naar het handarbeidlokaal. Op de gangen mochten wij niet rennen of schreeuwen want dan kreeg je strafpunten.

Wij moesten ook doen alsof wij ziek waren en bij corrector Herben (die zijn lachen niet kon inhouden) een briefje halen en dat weer naar de conciërge brengen. We moesten gangen opzoeken en welke lokalen daar waren. We moesten het nummer van iedere w.c. opschrijven en kijken wat er in de kelder en in de garderobe fout was gedaan (zoals een juffrouw die in de kelder fietste en een jas op de grond in de garderobe). Verder hebben we met de rector gepraat, met leraren, de dekaan en corrector Peters (wat een troep was het in zijn kamer).

Kortom wij werden leuk en goed ontvangen.

Tom de Smet 1f

A T T E N T I E

alle 4e + 5e + 6e klassen.

Sinds het bestaan van onze school organiseren de docenten L.O. samen met docenten uit de wiskunde-sectie sportdagen voor 4e, 5e en 6e klassen. Dit waren o.a. de atletieksportdag (aanvankelijk óók voor de hoogste klassen) en de zaalsportdag.

De belangstelling voor deelname aan de atletieksportdag nam destijds zodanig af, dat deze al snel voor de hoogste klassen kwam te vervallen.

De zaalsportdag had aanvankelijk nog wel een deelnemerspercentage van ca 75%, op grond waarvan wij het schooltechnisch verantwoord vonden zo'n dag te organiseren (W.B.: de 1e, 2e en 3e klassen zijn dan vrij!). Geleidelijk aan nam dit percentage dusdanig af, dat wij van mening waren zo'n dag NIET meer te houden. De sectie L.O. is toen in het voorjaar van 1973 gekomen met het idee van een sportE-dag. Een dag, waarop de deelnemers konden kiezen uit diverse sporten (het waren er 18!). Het doel van deze dag was niet de wedstrijd-zin, maar een kennismaking met een tek van sport, waar de belangstelling naar uitging. Het zag er naar uit, dat dit de oplossing was. Een acceptabel deelnemerspercentage was het gevolg.

Vorig jaar, voorjaar 1974, bleek er echter voor een op precies dezelfde wijze opgezette sportdag een deelnemerspercentage te zijn van slechts 15%!! Om deze reden hebben wij de sportendag dan ook moeten afgelasten.

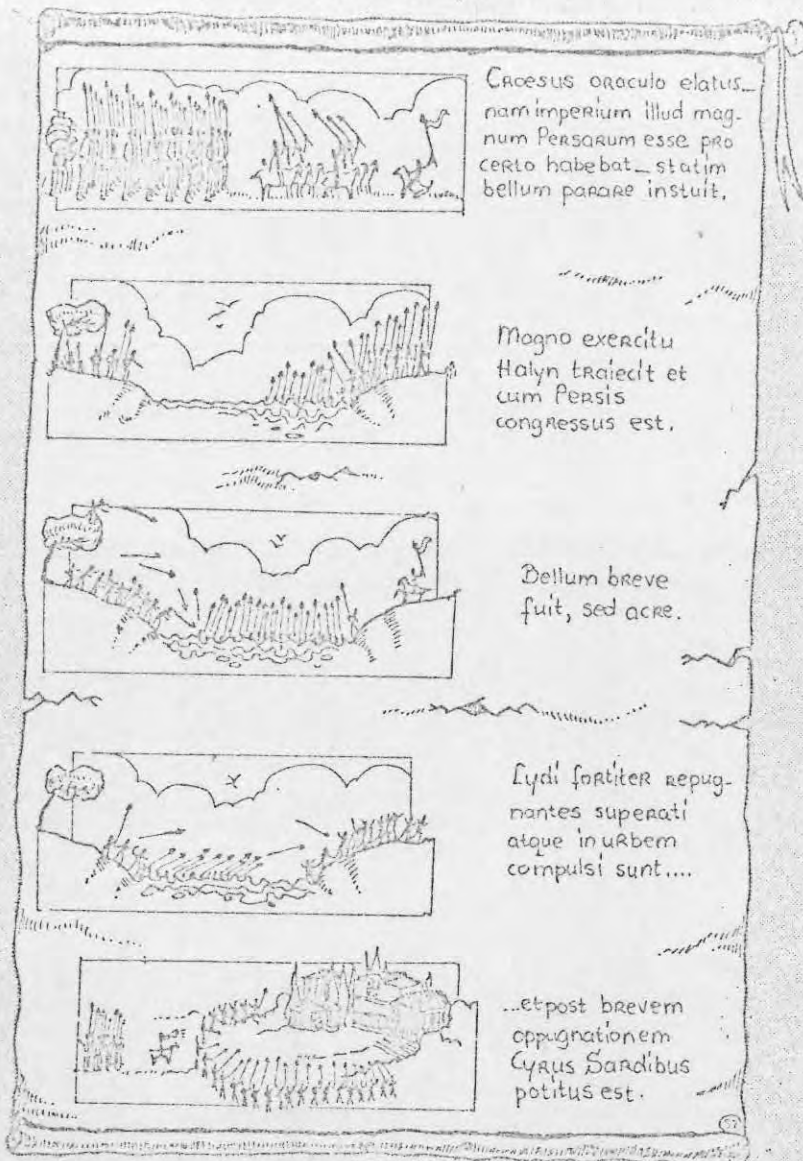
Daar oorzaken, redenen en diepere gronden gissen heeft weinig zin. Het is daarom, dat wij voornemens hebben door middel van een enquête van jullie te vernemen, of jullie nog wel een sportdag willen en dan wel in welke vorm.

WILLEN JULLIE NOG WEL EEN SPORTDAG? ZOJA? WAT WILLEN JULLIE DAN?

namens de sectie L.O.

A.J. Bartsens.

Wilt men mensen die iets of 'n ontwerp voor 'n nieuwe omroep hebben contact spreken met dhr. Pksman.

Croesus oraculo elatus...
nam imperium illud mag-
num Persarum esse pro-
certo habebat... statim
bellum parare instituit.

Magno exercitu
Halyn traiecit et
cum Persis
congressus est.

Bellum breve
fuit, sed acre.

Lydi fortiter repug-
nantes superati
atque in urbem
compulsi sunt....

...et post brevem
oppugnationem
Cyrus Sardibus
potitus est.

-XXX-

Door het orakel opgepept
-want hij nam voetstoots
aan dat hij de Perzen en
zij niet kon worden verslaan -
besloot Croesus te stand de
oorlog te beginnen

Met een groot leger stak
hij de Halys over en
leverde slag met de
Perzen

De oorlog was kort
maar hevig

Hoe zwaar de Lydiërs zich
ook verweerden, ze werden
overwonnen en naar hun
stad teruggedreven

en na een kortstondig
belag nam Cyrus
Sardes in

Pagina uit "Solon en Croesus", een van de stripboekjes
in latijn en grieks, getekend door onze oudkerkelijke
magda van Tilburg. Verkrijgbaar. Kanier 304.

Toen Croesus op de brandstapel
stond, herinnerde hij zich wat
Solon hem jaren geleden had
gezegd over het menselijke geluk:
Voor de dood moet men
niemand gelukkig
noemen

Tum Croeso in rogo stanti venit in mentem quae sibi
Solon multis ante annis de beatitudine humana dixisset:

"Ante mortem
nemo beatus
dicendus est..."